

Nro. 18.

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Indúlt Bétsből, Pénteken Mártziusnak 4 ik napján
1803-ik esztendőben.*

B é t s.

Azon Karrufzel (Carrousel), mellyről említettük, hogy a' Bétsi szegénység segedelmére volna szánva, tegnap tartatott, 's a' belölle be jött summa, a' Felséges Udvarnak, magoknak a' lovagló uraknak, és a' nézőknek bőv adakozások által, 16,182 forintokra telt: a' melly summából 2500 forintok, a' katonák' szükségeltzenvedő özvegyek és árváik között való kiofztatásra Károly eö Kir. Fő Hertzegségének adattak által, 13,682 forintok pedig, a' Bétsi belső város béli hét, és külső városokban lévő 21 fű templomokhoz küldöztettek fizéllyel, olyan intézettel való kiofztatás végett, hogy ne' annyira a' rézcsülendők sokaságára le-

gyen a' tekintet, hanem inkább arra, hogy inkább kevesebb de igazi szegényeknek, 's kivált oly szegény familiáknak, a' kik az inségtől kényszerítettvén, leg szükségesebb portékáikat vagy élelmek keresésére szükfészes műzereiket, el zálogosították vagy eladták volna, olly fejedelem nyujtattasson, melly által a' nyilvánosságos veszedelemből ki ragadtathassanak; 's hogy általjában, a' szegények (mint a' Gr. Trautmansdorff Ferdinand Ur aláírása alatt nyomtatásban ki adatott jelentésben ki fejeződik) ne' tsak segitteffenek, hanem, a' menyiben tsak lehet az inségből egézfzen ki ragadtassanak. —

Felséges Urunk, az Erdély Országi Egyesült Görög hiten lévők Püspökjét Bab János Ur eö Excellentziáját, megkülönböztetett érdemeire nézve, önként való kegyelmességéből és minden taxa nélkül, Belső Titoktanátsosi rangal méltóztatott meg tisztelni.

Magyar Ország.

Pápa, Febr. 20-dikán. „Mi valamelly nehezen vártuk a' hószas. Ösz miatt a' telet, épen olly nagyon meg untuk; mert ez Juliánus napjától fogva Juliánáig egézfzen, olly tsikorogva rekeztett bé bennünket, hogy már tsak alig győztük magunkat kenyérrrel és meleggel, és rég' az ideje, miólta a' szánkáknak annyi hasznokat nem vették, mint az idén, de annak is rég' az ideje hogy annyi állat és ember öszve fagyott volna, mint az idén; itt leg alább a' Bakony környékén majd minden határban találkoztak fagyott emberek; pedig — fájdalom! mi nem ditsekedhetünk ám azzal, a' mit a' minapi újság levelekben Lemberg

felől olvastunk, hogy ott ennyi amannyi fagyott embereket hoztak vissza az életre. — Itt tsupán csak egy fagyos Juhásznak akart volna az a' szerentséje esni, hogy a' melly éjjel még fagyott más nap reggel a' Doctor Ur a' szállásra vetődött, és még jókor találta volna a' szabadításra nézve, de mikor bé megy a' fűtött szobába, boszszankodva látja, hogy már akkor a' fel puffadt fagyos legény a' forró kájha mellé van meresztve! kérdi okát a' dolognak, 's még jobban el boszszonkodhatott, midön az egyik Jufzáfztól ezt a' feleletet vette: „Ur a m a' köd m ö n a z e n y i m, h a d d o l v a d j o n l e l e g a l á b b r ó l l a! h o g y l e h e t n e m á r a z i l l y e n e m b e r e k k ö z t f a g y o t t a k a t e n g e f z t e l n i! A z o n b a n, j e g y e z z ü k m e g a z t i s, h o g y a z e i ö t t v a l ó e l t v e e z a' l e g é n y a' v á r o s o n k e r e f z t ü l h a j t o t t a a' n y á j á t é s a' J u h o k s z e r e n t s é s e n h a z a i s m e n t e k a' m a g o k k ö d m ö n j e i k b e n, m e r t f e m m i t f e m i t t a k! a' j u h á t z p e d i g a' m á s k ö d m e n j é b e n f e m t u d o t t h a z a m e n n i, m e r t j ó t i v o t t a' k o r t s m á n, a' m e l l y m i a t t s z ü k f é g e s k é p e n e l á l m o s o d o t t a z ú t o n, 's e l i s a l u d t ö r ö k r e!

A' 9-ik Febr. esett Pápai vásártis sokan meg fogják emlegetni egy darabig! Mert a' szörnyű fenyertereg mind az árulókat mind a' vevőket úgy bé rekesztette, hogy keveset vitt háza akár ki is a' nyereségből. — Mert csak annyi nyeresége sem soknak volt, mint egy pár 'siványnak, a' kik Londouba is be illenének kerülöknek. Az egyik ezek közzül t. i. látván hogy egy ember egy új Szüts bundara a' szekerére fel ültette a' fiát, hogy azt senkinek sehadja el vinni, mihelyt el távozik az Apja, neki kerül a' Gyermekek, 's „Fiam!

ugymond, ezt a' bundát hozá most ide Apád Urad ügyé? add ide fiam! meg vettem tölle 10 forint nyereséggel, ne egy darab kalátsot is küldött az Apád! “ — a' gyermek jobban meg örült a' kalátsnak mint a' tsalárdsára tudott volna figyelmezeni, a' Bundát oda engedte; 's mikorra az Apja visszfa érkezett édesdeden morsolgatta a' bundáért tserébe adott kaláts maradékját. — A' másik még ennél is nagyobb 'sivány vólt, mert egy bóltossal meg alkudott hogy valami 200 forint ára Bankótzédulát vigyen utánna a' Vendégfogadóba ő réz pénzel fel fogja váltani, és minden forintra egy garast fog néki fizetni. A' bóltosnak tetszik a' 200 gáras hirtelen nyereség, tehát siet utánna, ki számlálja előtte a' Vendégfogadóba a' 200 forint Bankót; a' 'sivány gavallér egy papirosba szépen be takargatja 's a' keblébe teszi; — „de — hiszen! ugymond, még a' másik házba az Atyámnál van a' réz pénz “ — 's azzal kebeléből kí veszi az öszve takargatott tsomó papiroft, 's le teszi a' bóltos elibe az asztalra, — „várakozzon az Úr egy kevéssé, mindjárt kifogom hozni.“ A' bóltos eleget várakozik, ásitozik, vakaródzik, még sem jön az Urfi; egyfzer hozzá nyúl a' tsomó Bankótzédulához, hogy tsak el viszi ő inkább a' magáét, mint ott várakozzon, vagy majd fel keresi a' másik szobában. — Kezdi bontogatni, hát egy pénz ára bancó sints benne, hanem más hitván papiros a' mellyet a' 'sivány előre bankótzédula formába tsinált öszve 's ugy tserélte fel hirtelen kebeléből. — Tudakozódik felölle a' Vendégfogadóftól, de ez is tsak annyit tudott felölle mondani, hogy külön szobát bérelt, nagy ebé-

det parantsolt, de az Attyát nem látta. Egy szóval a' Vendégfogadóft a' nagy ebéddel, a' bóltóft pedig a' tsumó papiroffal örökre oda hagyta. Ez még is nem mezfze vihette gonofzságát, mert kevés napok múlva egy szemes ifjú Esküdt Ur által a' Bálban Wefzprémben gyanúfágból el fogatott, gonofzsaga ki fült, de már akkor a' 200 forintot jobbára el szánkázta! hanem a' bundás 'sivány mai napig is oda vau. — A' mostani szük időben félo, hogy több is fog e' féle esni; azért is igen jó szemesnek lenni mindenekre nézve.

Török Birodalom.

Konstantzinápoly, Febr. 1-ső napján. Itt egy komplótot tanultak ki, mellynek részesei azon dolgoztak, hogy az Oláh országi Hospodárt Hertzeg Ipsilandit, hamiss vádak által a' Porta előtt gyanuffá tegyék, 's meg buktaffák. A' Császár azonközben a' dolgot szoros visgálás alá vétetvén, Hertzeg Ipsilandit ártatlannak találta, melyre nézve az öfzfze-esküdteket, rágalmazóknak lenni ki hirdettette, kik között a' Moldovai Ex-Hospodár Hertzeg Suzzó, Ministerével egygyütt, és Hertzeg Hangerly, neveztetnek meg. Ez, az Archipelaguson egy pufzta szigetre küldetett számkivetésbe: H. Suzzó pedig és a' Ministere több más öfzfze-esküdtekkal egygyütt még fogva vannak.

A' Párisba rendeltetett új Török Követ Hald Effendi, Császári Status és Kabinét béli Titoknok volt ennek előtte, 's az alatt gyüjtötte a' Követtségi és külső udvarokat illető dolgokban való nagy esmerettséget.

Hogy az eddig itt vólt Anglus Követ Lord Elgin, igen nagy kedvességben lett légyen a' Császárnál, meg tettik abból, hogy elindulása előtt

olyan gazdag ajándékokat kapott tőle, a' milyennekkel, egy előtte való Minister sem ditsekedhetik: A' véle lévőök is, az első Titoknokjától fogva utolsó tselédjéig, minyájan betses ajándékokat kaptak. A' magának adatott drágaságok között egy olyan vállogatott brillántokkal ki rakatott kard találtatik, a' mellyet az ahozértök 100 ezer forintokra betsülnek. Éppen elindulása előtt küldött még a' Császár néhány ládákat a' hajójára, a' mellyek rész szerént Napkeleti finum matériákkal, rész szerént egyéb Török országi ritkaságokkal vannak tele, 's rész szerént magának Lord Elginnek, rész szerént az Anglus Királynak vannak szánva.

Nagy Britannia

London, Febr. 10-dikén. Az Oberster Despard megítélésire özfzfe gyülekezett Esküdtek és Bírák, tegnap délelőtti 9 órakor ismét özfzgyülekeztek, hogy 12 személyeket, mint Despardal a' Felségárulásban és a' katonák eltsábitatásokban egygyet-értett özfzfeesküdteket, meghallják, és őket vagy büntetésre méltóknak lenni ítéljék, vagy az alól feloldozzák. Előbb a' Felség' pártfogója intézett, a' bizonyfágtétel végett jelen lévő személyekhez egy alkalmatosság szerént való beszédet, mely után mind ezek rendre elő állítottak, és meghalgattattak. Az után a' büntetendő pártfogója adta elő azt, a' mivel ezeket menteni tudta. Ennek fontosabb okoskodása ebben állott, hogy a' bizonyságok minyájan, vagy árulók a' vádoltattaknak, vagy reizes társaik: következésképpen minnyájan gyanusok, 's erre nézve az ő szavaikat nem lehet be venni. A' Királyi pártfogó erre azt felelte, hogy a' bünösöknek reizes

társaik, mikor Felség ellen való bűn forgott kérdésben, 's ha ezeknek vallástételeikkel egyéb környülállások is meg égygyeztek, az Angliai törvények fzerént már ennekelőtte is meghalgattattak, és vallástételek helybehagyatott. Azután fel állott Lord Ellenborough az ítélőszék Elölülője is, és egy igen érzékeny beszédet mondott el az Esküdtek előtt, szíveikre kötvén, hogy melly ifzonyú bűn legyen az olyan, a' milyennel ezek az ítélőszék eleibe állíttatott személlyek vádoltatnak, 's hogy az ilyen nemű bűnösök ellen, a' kiknek meszterkedéseiknek büntetetlenül való hagyattatása, az egész társasági élet fundamentomát megháborithatná, leg nagyobb keménységgel kellene viseltetni. Tegnap reggeli 9 orától fogva ma reggeli 6-ig tanátskozott az Esküdtek'ítélőszéke. Egygyike a' vádoltatott személlyeknek az ítélőszék elöl még előre elvitetett, minthogy senki sem találattott, a' ki ellene bizonytságot akart volna tenni. A' tizenegy közzül, kilentzet, bűnösnek lenni vallottak az Esküdtek: kettőről pedig úgy ítéltek, hogy nem bűnösök. —

Mind ezek után ismét elő hozattatott Oberster Delpard is, a' kihez és az ő bűnösöknek lenni íteltetett 9 társaihoz, egy oly szívreható beszédet intézett a' nevezett Elölülő Lord Ellenborough, hogy többire minden jelenlévőket könyhullatásra indított — 's az után ki mondotta azon fententziát, melly az Angliai törvény könyvben az ilyen bűnösök ellen írva találtatik: — „Ezek, úgymond, fel akasztatnak; azután az ő hasaik fel hasíttatnak, és belső részeik kivétetnek; fejek vétetik; és testek darabokra vagdaltatik: hanem mind ezek a' felakasztatás után azután mennek vélek

véghez, minekutánna az ő megfojlódásokat halál követte.

London Fébr. 12-dikén. A' nevezetes Sir Sidney Smith, egy más személlyel egygyütt, a' ki nem nevezetik meg, Ministereinktől vett bizonyos rendelésekkel, Egyiptom felé el-evezett. Azt mondják, hogy az ő mostani oda való küldödése, a' Frantzia Oberstet Sebastiani' Levantei utazásainak következése volna.

Napkeleti Indiába, két útan is, t.i. szárazon 's vizen, nagy siettséggel való fontos izeneteket küldött az Országlószék.

Parlamentalis Dolgok.

Az Alsó Házban elő fordúlt tárgyak között leg fontosabb volt ezen hónap' 8-ikán a' Bankó állapotja. A' Finántsziára ügyelő Minister Addington azt javasolta, hogy a' pengő pénzel az arannyal vagy ezüffel való fizetést, a' Bankóban jó lenne még egy ideig el nem kezdeni. Nintsen most miért kérdezni azt, hogy akkor, midőn a' Bankó a' pengő pénzel való fizetést félbe szakasztotta, jót tett e', vagy rosszat. A' tapasztalás eléggé meg bizonyította, hogy azt mivelni hasznos volt. Még kevesebbé szükséges annak megmutatásán törekedni, hogy melly erős fundamentomon álljon a' mi Bankónk: jul tudjuk ezt minnyájan. Meg azok is, a' kik előbb helybe nem hagyták a' pengő pénzel való fizetésnek megszüntetésit, meg esmerték azután, hogy ez az egyfzer elővétetett ezköz oly hasznos volna, hogy attól el állani nem lenne tanátsos. A' dolog az Anglia 's az Europai több országok között való vekselezés (pénzváltás) állapotján fundalódott. Az idittők meg most is az; mivelhogy, ha szintén neve

kedett is váltópapiroffaink betsek az utóbbi Parlamentomi ülésektől fogva : tsakugyan nem olyan kedvező lában állanak még ma is, hogy azon hasznos elzközöktől, mellyeknek ily kedvező következéseiket szemléltük, eltávazhassunk. A' Hamburgi Bankóval párasok vagyunk (váltó leveleink egy betsüek). Az Amsterdamiakon nyerünk valamit: hanem, hogy pengő pénzt a' száraz Európából érettek sokat kaphassunk, nem remélhetjük. Mihelyest a' Status Bankója a' váltótzedulákkal való fizetést félbe szakasztaná, minden Angliai magános Bankókból a' váltótzedulák, minthogy a' száraz Európában kész pénzért fel nem tseréltethetnek, abba folynának öfzfe: a' melly környülállás szükségesképpen nagy zürzavart okozhatna. Ide járul, hogy három egymásután következett esztendőök alatt, több mint 200 millió forintokat kellett gabonáért idegen országokra kiküldenünk, &c.

Tierney ellent mondott Addingtonnak: — Ha, úgymond, fenn akarunk békefég idején valamely elzközt tartani, a' melyhez hadakozás idején nyúltunk volt, szükség, hogy egyéb okaink legyenek, mint akkor. Előbb, hogy sem egy ilyen fontos projektom a' Parlamentom eleibe terjesztetett, szükség lett volna, hogy egy Kommillió neveztesen ki a' Bánkó állapotjának megvisgálására. Egy ilyen megvisgálása történt annak az 1797-ik esztendőben: az ólta tsak a' Bánkó Igazgatói tudják annak miben-létét. Meg kell mondanunk, hová tettük 1797-ik esztendőtől fogva bé vett 60 millió nevedekésit a' Bánkónak, &c. — Szavait így rekesztette be a' nevezett Orátor: — „

„Egy idő ólta tsak nem módiba jött köztünk azért panaszolkodni, hogy egygyik parlamentalis

társunk (Pitt) oly sokáig meg nem jelen üléseinkben. En magam különösen sajnálom, hogy ő, a' mi máii ülésünkben jelen nintsen, mert kétség kívül véllem egy értelemben volna (Minister Addington ezen szókra rázta a' fejét; Tierney pedig ahhoz képepest folytatta a' beszédet) — Valósággal, úgy mond, az előbbeni Finantzminister (Pitt) midőn a' pengő pénzel való fizetést félbe szakasztotta, a' maga indító okait hofzfas előadásban terjesztette a' Parlamentom eleibe: tehát szükség-s képpen egy értelemben van vélem, az az, azt tartja, hogy ha azon eszközt, mellynek elővétel-tetését ő szükségesnek ítélte volt fontos okokkal javasolni, tovább is használni akarjuk, szükség, hogy az okokat, mellyek erre indítanak, adjuk elő. Külömben majd azt fogja a' közönség gondolni, hogy nem lett volna szükség a' dologra; a' Bankó el mulatja a' maga megigazítására való jó alkalmatosságot, 's Ministereink a' Bankó-Direktorok társaiknak fognak inkább tartatni, mint a' nemzeti hitel igaz sáfárjainak.

F o x, egy forma vélekedésben vólt Tierneyvel. — „A' dolognak egy Kommissió által leendő megvizsgálata, úgymond, nagy világosságot nyujtana. A' Bankó-Direktoroknak magokviselleteket leg kissebb gyanuba sem hozhatjuk; ők azt mondják, hogy azonnal készek pengő pénzel fizetni, mihelyest a' Ministerek arra nékiek hatalmat engednek. Ha ők, mint Bankósok, semmi veszedelmet nem látnak a' váltó-papirossal való fizetés' további folytatásának félbezakasztásában: illő meg vizgálni, hogy annak mitsoda egyéb politikai oka lehet. Ha van oka: illő tudnunk.

Lord Hawkesbury egyfzersmind felelt a' Tierney és Fox ellenvetéseikre. Minekutánna meg esmertük egyfzer a' váltópapiroffal való fizetésnek azon idő béli nagy haznát, midön azt meg határoztuk, 's minekutánna elztendökröl elztendökre meg gyözödtünk a' felöl, hogy a' pengő pénzel való fizetésnek megszüntetéséből semmi kár nem következett: szükséges, hogy jól meg gondóljuk a' dolgot, minekelötte meg változtatnók. Ha a' Bankó megvizsgálására Kommissiót neveznénk ki: féltö, hogy több kárt tennénk, mint hasznót. Egy ilyen Kommissiónak tsak akkor lehetnehelye, mikor kétségbe hozódhatna az, hogy a' Bankó fizethet. Most pedig ezt senki kétségbe nem hozhatja; tsak a' laifstromát tekintsék meg a' tífztelt Orátorok a' künn lévő Bankó-papiroffaknak, 's azonnal meg gyözödhetnek, hogy a' Direktórok nem éltek viszfza a' közönség' bizodalmaival.

Fox és Tierney nem gyözedelmeskedhettek a' Minister Addington projektoma ellen, melly mint feljebb elő adtuk ennyiben áll, hogy a' Bankó, a' pengő pénzel való fizetésnek el kezdését, még egy ideig szüntesse.

Batava Respublika.

Hága, Febr. 12-dikén. Báró Feltz a' Romai Császári udvar' itt lévő Követje, egy ezen váras lakosai előtt egézfzen új, Bétsi módi, vendégséget adott tegnapelőtt, mellyet t. i. pompás szánkázás előzött meg. Minden szán előtt tzifra öltözetü lovagok nyargaltak fáklyákkal, 's leg elől ment a' muzsikusok' serege. Minden szánban egy egy Gavallér ült, egygyik a' másika' feleségivel. Báró Feltz a' Frantzia Követ Semonville feleségi-

vel szánkázott. A' szánkázást fényes bál követte.

Polgár Semonville tegnap tartotta azon nagy vendégséget, melyet az Első Konzúl sógorának Leclercnek halála által okoztatott gyász miatt mind ez ideig halasztani kéntelen volt — 's a' mellyen 400 személyek voltak jelen. Itt volt Generál Victor is ritka gazdagságú ruhába öltözve lévő Adjutánsaival 's egyéb hozzátartozókkal, a' kik ötet Louisianába fogják kísérni. Hanem még nevezetesebb még jegyzés ezen bárról az, hogy a' revoluzió után most szemléltetett leg előbbször ilyen alkalmatossággal egy kárpit (Thronhimmel) a' melly alá egy üres karos -szék volt a' Követ számára helyheztetve.

Az Admiral Dewinter vezérlése alatt lévő Hollandus hajós -seregről olyan tudósítások érkeztek, hogy a' Touloni kikötőhelybe bévezevén, ott számos fegyveres népet vett fel, a' honnét kevés mulatása után Szárdinia felé vette útját, és a' Cagliari kikötőhelybe szándékozott kikötni. A' Helytartót tudósította szándéka felől Admiral Dewinter, hogy t. i. a' hajóin lévő számos betegekre nézve, 's meg azért is, hogy friss víz és egyéb szükséges dolgok iránt fogyatkozása volna, az ezen kikötőhelyben való megállapodásra engedelmet kívánna. A' Helytartó a' Dewinter' kérésit megfontolván, 's az ott lévő Anglus hajók vezérével is közölvén, nem adott engedelmet néki a' kikötőhelybe való be evezésre. Ezen környűllállásnak meg gondolása, 's meg az, a' mit minden közönséges, kivált képpen pedig az Anglus levelek hirdetnek, hogy t. i. Szárdinia szigete eladattásának már tsak a' helybehagyás által való megerőllite-

ése volna hátra az Anglus udvarnál, nem kis szeget ütött sok politikusoknak a' fejekbe, és azt, a' szerént mint ki-ki közzüllök vagy a' békefféget vagy a' hadakozást szivelli, ennek vagy annak előpostájának magyarázza lenni.

Német Ország.

Regensburg, Febr. 15-dikén. A' Dietális Deputáció ma tartotta a' pótolások állapotját illető 42-ik ülését, mellyben a' Frantzia és Orosz Ministereknek azon tóldalék plánumjokra való voksolás kezdődött el, melly plánumban, mint a' 16-ik M. Kurirban is említődött, a' Toskánai Nagy Hertzeg' káranak kipótoltatására rendeltetett minden tartományok, 's az ő Választó Fejedelemségre leendő emeltetése, nem külömben a' Birodalom új Fő Kantzelláriussa' fizetése hátra lévő részének a' Rénus jobb partján meghagyatandó vámok által leendő egész kipótoltatása, ezen vámoknak elintéztetése, 's más egyéb környülállások, fordúltak elő. A' Cseh Minister e'képpen voksolt: — „
 „Még nem érkezvén el hozzá azon útásítások, mellyeknek hozzá leendő érkezések felől, ő, mingyár a' Párisban Oktober' 26-dikán költ 's a' Toskánai N.Hertzeget illető Kötés 's annak költsönös kiteréltetése után Bétsből jelentést vett, mostanában nem tehet a' közbenjáró Hatalmasságok Ministerjeik által be adatott tóldalék plánumnak minden tikkelyei felől egész nyilatkozatást. Nevezetesen azon megjegyzéseiket ezen Ministereknek, a' mellyek a' Rénusi vámoknak jövendő béli állapotjokat illetik, nagy meggondolással való megfontoltatásra méltóknak lenni itéli. Szükségesnek tartja ezen alkalmatossággal a' Frantzia Respublika és

Német Birodalom között való új határ felől is emlékezni. Ez a határ ugyan a Rénus vize: hanem a tulajdonképpen való elválasztó linea, az úgy nevezett *Thalweg* *). Ez a *Thalweg* pedig nem állandó, minthogy nagy részint a víznek sebességétől függ, mellyet a mesterség és szorgalmatosság nem kormányozhatnak örökös állandó pontok fzerént. Erre nézve, hogy ezen közös határlineát valósággal esmérni lehessen, 's hogy a maga jussával, annak mentiben, mind a tulsó mind az inenső Hatalmasság tévelygés nélkül birhasson: szükség leszen ezen határlineát pontosabban elrendelni, 's ezen határozást mind annyiszor megújítani, valahányszor a víz, a maga folyását változtatni fogja. Egymás tárgy még, mellyet további hasonló megfontolás alá venni méltó, az úgy nevezett *Lerakás jussa* (*Etape. Stapelrecht*). Minden megvallja, hogy e, káros a kereskedésnek, hajókázásnak, 's még azon tudatlanságnak idejéből vezzi eredeti, midőn a kereskedés gátoltatott, egy szóval az egész járást kelést késlelteti, drágítja, a melly környülállások, annak, a mostani időkben leendő eltöröltetését javasolják. Szükséges végezetre oly intézeteket tenni, hogy az új rendelkezések a Rénus jobb partjának függetlenséget semmi részben ne rövidettség, a Német tartományok között való ki és bevitelt 's a közöttök fennálló kereskedést ne akadályoztassák, &c.

(* *Thalweg*, melly kifejezés a Lünevilleri Kötésben elő fordúlt, a dolog természetére a víznek azon ágát teszi, mellyen a hajók járnak. Tehát igen változandó, mivelhogy, ha ma egy szigetnek a jobb partja felől járnak a ha-

jók, meg történhetik, hogy nem soká, csak egy nagy árvíz után is, annak bal partja felől járhatnak: következésképpen ezen sziget, a' Thalwegen majd túl, majd pedig azon innen esik. — Hogy a' Thalweg nevezett alatt egy nagy vízneka' közepit kellene érteni, nem egygyezik meg a' dolog természetivel. Hol volna Béts mellett a' Duna közepe, a' hol a' néhány ágakat és szigeteket formál. Sőt a' hol csak egy ága van is a' víznek, ott sem a' közepit teszi annak: mert így a' víznek jobb vagy bal partján lévő vámot el kerülhetné a' hajós, ha a' hajót úgy kormányozná, hogy a' víz közepin, mint az ezen értelem szerént úgy neveztető Thalwégent túl, mennyen el. Ez az értelem adott is már egyszer alkalmatosságot a' Rénus vizén egy kis tzivodásra. Tavály nyáran egy terhes hajó Köln mellett evezvén el, el akarta kerülni a' vámot és az alkalmatlan lerakást, melyre nézve az általellenben lévő part mellett akart el evezni, hanem a' vámról eleibe mentek, és a' tulsó part mellé vezetvén, le tartóztatták; a' melly történet arra adott alkalmatosságot, hogy nem soká ki jött, hogy mit kellensen és mit nem közönségesen érteni a' Thalweg nevezet alatt)

(** *Stapelrecht*, Etape, vagy Lerakás jussa, azt a' juss teszi, melly szerént a' le 's fel menő hajók bizonyos helyeknél kikötni, portékájokat az ott lévő magazinumokba le rakni, azért fizetni, 's azt innét tovább, ide való hajókon vitetni tartoznak. Illyen jussal birnak Köln és Maintz városaik még ma is.)

Frantzia Respublika.

Páris, Febr. 16-ikán. Itt nagyon halnak az

emberek, annyira, hogy némely Familiák a' törvény szerént meg határozottatva lévő időn túl, 36 orát is várakozni kéntelenítettnek némelykor, míg halottjaikat eltemettehetik, melyre nézve a' Párisiak, a' kik minden dologból tréfát szeretik csinálni, ilyen példabeszédet gondóltak ki: Most, ha meg akarunk halni, két nappal előre ki kell bérelnünk a' temetőhelyet. — A' *Hotel Dieu* nevű ispotalyban egygyik nap 400 ember halt meg.

Abban a' nagy vendégségben, melyet, mint inár említettük, Gen. Moreau adott vólt nem rég, többire tsaknem mind idegen nemzetekből való vendégek lévén, azt mondják, hogy így szollott volna Moreau: Az egész világ mellettem van, tsak Frantzia ország hibázik.

Helvétziai Respublika.

Berna Febr. 19-dikén. A' mi Párisban lévő Deputatusaink közzül egy, ekeppen ír: Még meg nem határozhatjuk a' napot, mellyen innét hazánkba visszafogunk indulni: pedig a' dolgot már elvégeztük, és itt igen drága minden. Eleinten mindenek azt hitték, hogy főbb Magistratuális személyeinket leg először maga fogja Bonaparte ki nevezni: de nem vállalta ezen munkát magára. A' fel vállalt közbenjárált a' fel tett principumokkal meg egygyezölög, pont szerént véghez akarja vinni: hanem azon túl semmi foglalatoságainkba nem akar avatkozni. De nem is javaslanám az után valakinek közzülünk, hogy felállandó új alkotmányunknak felfordításán törekedjék, vagy fejét az ellen fel emelje.

P. D.